

Εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνεψίαν

Ἀριθ. 132871

Ἔκδοσις

ΚΛΕΙΩ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ

ΕΤΟΣ Α΄ 1885. ΤΟΜ. Ι. ΑΡ. 1-24.

ΠΑΡΕΙΛΗΦΘΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτικῆ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ
1885

ΑΡΙΘΜ. 22.
Τόμος Α'.

Συνδρομή, αρχομένη από 1. Ιανουαρίου έκαστου έτους, έτηλα μόνον και παραληρωθείς:
Πενταζού φράγκ., χρ. 20 ή μάκρ. 10.

ΕΤΟΣ Α.
τῆ 15/27. Νοεμβρίου 1885.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ,

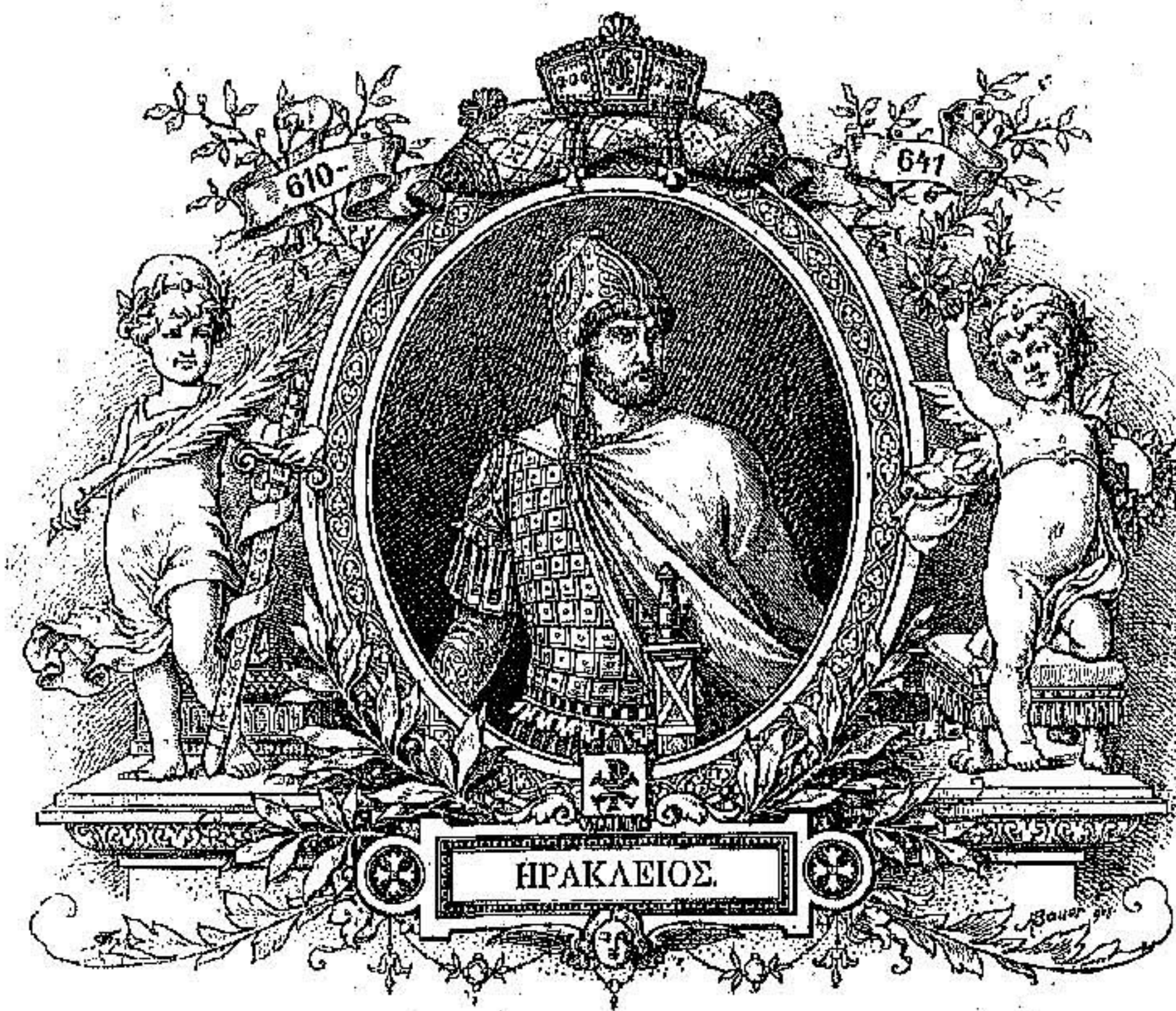
ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ, ΚΑΙ ΤΟ ΠΥΡ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΘΡΑΙΗΝ, ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΔΥΟ.*)

Νέον ἀγγλὸν ὄδρον ὀφελουσιν αἱ Περσίδες τῷ μουσολήπτῳ συγγραφεῖ τοῦ Παραβάτου καὶ τῆς Θεοδώρας, τὸν ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ· ἔχει δὲ τι τὸ ἐξόχως ἐπίκαιρον ἢ ἐμφάνισιν τοῦ ὄρατου τοῦτου δράματος, καθ' ἣν στιγμὴν μετὰ μακρὰν περιόδον ληθάργου κατέλαβε πάντας πατριωτικὰς τὰς ἀργασμὰς, αὐτόματα δὲ στρέφονται τὰ βλέμματα τῶν γνωσκόντων τὴν πάτριον ἡμιᾶνιστορίαν πρὸς τὸν κλειὸν ἐκείνον Αὐτοκράτορα, δευτὸς πρῶτος, μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἤγαγε τὰ τροπαιοῦχα ἑλληνικὰ σπλά μέχρι τοῦ βάρθους τῆς

Ἀσίας, καὶ ἀποῦ ἐπὶ ῥῆσε τὴν κλειὴν τῶν Περσῶν πρωτεύουσαν Δασταγέρδ, ἀποῦ ἀνέσκαψε τὴν πατρῖδα τοῦ Ζωροάστρου Θαβαρμαίς, ἀποῦ ἐπήνεγκε τὸν Θανάσιμον κτύπον εἰς τὸ ἀρχαῖον κράτος τῶν Σασσανιδῶν, ἀνέκτησε τὸ ἱερὸν τῆς πίστεως ἡμῶν σύμβολον, ὑπὸ τοῦ Σαρβάρου ἀρπαγέν, καὶ ἀνεστήλωσεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ.

Τοιαύτη ἡ θεσπεσία ὄντως εἰκὼν, ἣν ὁ συγγραφεὺς εὖρεν ἐγγεχωσμένην ἐν ταῖς εὐρωπιώσαις δέλτοις τῶν Βυζαντινῶν χρονογράφων καὶ ἦν, ἀναστήσας ἐκεῖθεν, περιέβαλε δια τῶν ζωηρῶν καὶ ἐξόχως δραματικῶν ἐκείνων χρωμάτων, ἅπαντα χαρακτηρίζουσι πάντα τὰ προηγούμενα αὐτοῦ ἔργα. Περί τῆς κυρίως πλοκῆς οὐδὲν λέγομεν, καθ' ὅσον οὐδεὶς βεβαίως ὁ μὴ ἀναγνώσων τὸ δράμα τοῦτο, ἀναπρόσμενον δ' ἀπλῶς ἐπιπόρρει αὐτὴ ἐκ τοῦ

*) Σ. Σ. Κ. Ἑλλὰς ἡμῶς φίλος ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν ἀνωτέρω βραχέϊαν διατριβὴν περὶ τῶν δύο νέων φιλολογικῶν προλόγων, ὧν τὴν ἐκδοσὴν ἀνηγγελάμεν διὰ τῆς Κλειῶς. Ἐδῆχριστος δημοσιεύσαντες αὐτὴν, συνοδεύομεν τὴν παρατιθεμένην ἐνδιαφερόμενην καὶ διὰ τινῶν πρωτοτύπων εἰκόνα ἐν τῶν πολλῶν, δεσὶ νομοῦσαι τὸ πολυτελέστατον βιβλίον τοῦ κ. Κλειῶνος Παρκαβῆ.
ΚΛΕΙΩΝ. ΤΟΜΟΣ Α'.

παραφύρου έρωτος του Ήρακλείου προς την ίδιον άνειψίαν Μαρίναν, όστις κατέληξεν εις τον άνέμικτον γάμον, εξ ου επήγασαν πάντα τα έπακολούθησαντα δεινά και τα ποικιλλογυτα τό έργον ύψίστως δραματικά επεισόδια. Αντί δε πάσης περαιτέρω ανάπτυξεως προτιμήσμεν την παράθεσιν μιώς των ύψιστέρων του δράματος σκηνών, τής παριστάσεως την συνέντευξιν μεταξύ του κόμητος Άδαλαρίχου, Πρεσβευτου των εν Βυζαντίω πολιουριουμένων, και του Χαγανου των Άβάρων, όστις από κοινού μετα των Περσών είχε περιβάλλει διά στεφάνης πυρός και σιδήρου την κλεινήν πρωτεύουσαν. Έπειδή δε λιριβώς εν τή σκηνή ταύτη καθίστανται καταδηλοι τολμηροί τινες νεωτερισμοί, εις ους, ύπό την έσποφιν τής γλώσσης, μετ' άπαραμύλλου επιτυχίας προέβη ο συγγραφεύς, παραδέτομεν ήδε όσα περι τού ζήτηματος τούτου εν τώ προομίω λέγονται, τα εξής:

„Περί τής γλώσσης μία μόνη επιβάλλεται ήμιν παρατήρησις, καθ' όσον μετεχειρίσθημεν και αύθις την των προτέρων ήμιν έργων, μετα μόνης τής διαφορής, ότι δια τας σκηνάς, εν ής έμιλουσιν εις τον πεζόν λόγον πρόσωπα του λαου, παρεδέχθημεν ύφος κατά τι ταπεινότερον. Διετηρήσαμεν μάλιστα και κλίμακα σταθερών άποχορήσεων δι' έκαστον πρόσωπον κατά την κοινωνικήν τάξιν, εις ήν άνήκει. Ούτως, εν ή οι μεγιστάνες μεταχειρίζονται την καθαρύουσαν έκείνην, ής τυγχάνομεν θερμοί διασώται, ο Έλιπίδιος και Βούσας, όσοι του Βυζαντίου άρχότερον στρατολογηθέντες, ιστανται μίαν βαθμίδα κατωτέρω, μετ' αυτούς έρχονται οι κοινοί στρατιώται Σεισμός και Σαφήρης, και τέλος ή Λεοντώ και Γορδία, ατινες έμιλουσι την χυδαίαν, αλλά μετ' άποφυγής των βαναυστέρων εν αύτῃ στοιχείων. Έν τούτοις σκηνάς ταύταις επομένως αναφαινονται και αύθις ενιαχοῦ τά μόρια έκείνα, τό νά, τό θεί, και τό δέν, μετά των λοιπών χυδαϊσμών, ών την όλοσχερή άποσοράκισην επεζητήσαμεν εν τούτοις λοιπούς ήμιν έργοις. Τούτο ούδόλωσ λανθάνει ήμιν ότι εστι μερικῆ τις καλιμβουλία, αλλά πταίει τής γλώσσης ή κατάστασις. Βεβαίως ή έντελής του ύφους σταθερότης εστιν επίζηλον αγαθόν, και άπεδειξάμεν, καθ' ό φρονούμεν, ότι δι' ένδελεχοῦς έπιμελείας επιτυγχάνεται αύτη. Άλλ' εις τό σέμα προσώπων, άνηκότων εις τας κατωτέρας τάξεις, άποβαίνει τό ύφος τούτο βεβαιωμένον, όση και άν καταβληθῆ περι την γρήσιν αυτού προσάθεια, και δια τούτο εφάνη ήμιν άπαραίτητος μάζων τις έλευθερία, εφ' όσον τούλόγιστον διατελοῦμεν γλωσσικώς εις την παρούσαν γλώδη κατάστασιν, έπως δια τής ελαστικότητος ταύτης και ποικιλίας άποβῆ ή σκηνή έτι μάλλον τό πιστόν κάτοπτρον του πραγματικού βίου.“

„Πλὴν δε τούτου προέβημεν και εις έτερον τολμηρότερον νεωτερισμόν. Προαιώνιος τυγχάνει ή μεταξὺ Έλλάδος και Άσίας πάλη, οι δε Τούρκοι ειναι άπλοί διάδοχοι των Άράβων, ως οὔτοι υπήρξαν διάδοχοι των Περσών. Μεταβληθέντων των ονομάτων και ούχί των πραγμάτων, αι σχέσεις του νεωτέρου Έλληγισμού προς τους Κυριάρχους ειναι άπλόως ή συνέχισια των σχέσεων του Βυζαντινού Κράτους προς τους μεγάλους Βασιλείς. Έκ τής συναφείας ταύτης κατά τους πρώτους μετά Χριστόν αιώνας προέκυψε διάλεκτος, ήτις, έμιλουμένη ύπό των εν Άσία ίδίως Έλλήνων, περιέφερε πλείστας όσας Περσικὰς λέξεις. Καί άνωλεσθησαν μεν αύται, πλὴν όλιγίστων, ως παρασάγγης, άκινάκης, άλλ' άντικατέστησαν αύτάς Ισάριδιμο Τουρικαί, ατινες τυγχάνουσι καθ' ήμιν κοινῶς καταληπτά. Ούτως τούτων έχόντων, δια τους εν τῷ δράματι ήμιν Πέρσας παρεδέχθημεν

την ανατολικήν έκείνην διάλεκτον, ήτις, γνωστός παράγων του έννοικού ήμιν βίου, χορηγεί όλωσ ιδιόζουσαν ζωτικότητα εις τα πρόσωπα ταύτα. Νομίζομεν δε ότι τό τοιοῦτον ύφος, εφαρμοζόμενον μάλιστα εις τους λάμβρους, παρέχει τι τό άκραφινώς κομικόν εις τας εὔτραπέλους του δράματος σκηνάς.“

„Έν δε τῇ μικρῇ κωμωδίᾳ, ήτις επακολουθεῖ τό δράμα, εγκατελείφθη κατ' άνόγκην όλωσ τό ύψηλόν ύφος, όπερ φυσικόν εν τῇ ποιήσει και τῷ έπιμελετημένῳ πεζῷ λόγῳ, άποβαίνει άνεφάρμοστον εν τῷ συνήθει διαλόγῳ. Έν ὃ μικρὸν πλέον διαφέρουσιν αι Άδηναικά αιθουσαι των Παρισιανών, ή εν αύταις έμιλουμένη διάλεκτος (μιτοίσι) εστιν εισέτι ή των τριόδιων, και φαίνεται παρ' ήμιν άτελεῖς εφαρμοζόμενον τό βήτόν, ότι ο άριστος του πολιτισμοῦ καθρέπτης εστιν ή γλώσσα. Ορώντες ήμους τας καταπληκτικὰς τής γραφομένης προόδου, τρέφομεν την έδραϊαν πεποίθησιν ότι έπίκεινται και τής λαλουμένης ή εξευγένειας. Τήν λαλουμένην ταύτην άπεμμηθήμεν επακριβώς εν τῷ διαλόγῳ των δευτερευόντων τής κωμωδίας ήμιν προσώπων, ένδυμηθέντες την Σπαρτιατικήν μέθοδον των μεθυόντων Ελλώτων. Δια πάντα δε τά λοιπά επεδιώξαμεν κατ' αντιπαράθεσιν την εφικτήν τής φράσεως εξευγένισιν, και λογιζόμεθα εὔτυχεις εάν εὔρεθῆ τό κρῆμα, εις ο καταλήξαμεν, ούχί λίαν βεβαιωμένον δια την σκηνήν, άναγνωρίζοντες πληρέστατα την μεγιστην του εγγχειρήματος δυσχερείαν. Ο εν τῷ σκοτεινῷ τούτῳ πελάγει των ποικίλων γλωσσικῶν συντημμάτων πλέων, διερχεται ανά πάσαν φράσιν και λέξιν μεταξύ του ταπεινοῦ και του εξεζητημένου, αληθῶν συμπληγῶδων, ως όλιγοι διεκρεύουσαν άσινεῖς.“

Ίδου δε και ή σκηνή:

**ΜΕΡΟΣ Α.
ΣΚΗΝΗ Α΄.**

Τό έσωτερικόν τής σκηνῆς τοῦ Χαγάνου, βαρβάρως πολυτελεῖς, εν τῷ στρατοπέδῳ των Άβάρων πρό του Βυζαντίου. Ο ΧΑΓΑΝΟΣ κἀνηται επί θρόνου κεκλιωμένου δια λεοντής. Παρ' αὐτόν έτερος θρόνος χαμηλότερος. Ο ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ θρόνος συνομῶν μετ' του ΧΑΓΑΝΟΥ. Δεξιῶς μεγιστάνες Άβαρας, και άριστερῶς ή ακολουθία του Γουσανάσπα. Άρτίστον ο ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ μετ' άλλων αξιωματούχων.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Και λέγεις, Γουσανάσπα, ότι πάντοτε τους Έλληνας εὐκόλως ένικήσατε;

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

Τ' άσκέρι, Σάχ Χαγάνε, γύρα φέραμε στοά βιλαιτία όλα των Χριστιανών.

Σάν τά τσακάλια την ήμέρα κρόπτονται, και ακούζουεν όλη νύκτα — Κύριε έλέησον.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Όλίγη εσται τότε και τής πόλεως ή άμυνα, βεβαίη ή εκπόρευσις.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

Δικό σου εἶνε τό Σαμιπούλ, όφέντι μου, μόν' άνε ζεύει και στο γλέντι βίξε το, δικό σου και δικό μας.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Τέλος εφθασεν ή ώρα σου, ο πόλις ύπερφίαλε, τῆς αικουμένης άλλων πρωτεύουσα.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Έκ μέρους του Μαγίστρου έρχομαι προς σε, Χαγάνε τον Άβάρων. Ούτω σέβασαι τους όρκους σου, ή όλωσ έλησιμόνησας τά πάντα έσα μεθ' ήμιν υπέγραψας, και τους άφθόνους θησαυρούς, ως έλαβες; Τό δίκαιον τό θεῖον και άνθρώπινον πώς ούτως αἰθίς άθετών, έπέρχεσαι, ως λαίλαψ λαοφύρος και ακάθικτος, τας επαρχίας δια τί λυμάνεσαι του Κράτους των Έλλήνων, και άτάσθαλος τά τεύχη πώς ύβρίζεις τά περίκυστα του Βυζαντίου;

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Πνέετε τά λαισθία και κομπορρημονεῖτε; Καθύπεταξε τό γένος των Άβάρων ήδη έπασαν την δυσμικήν Εύρώπην. Έχει σύνορα τους πάγους τής Σκυθίας και τά ύδατα του δικαιούς Άδρια. Τρέμει πρό αυτού ή κομοκρατωρ Ρώμη, και άγρόχον κομπάζει έτι μόνον τό Βυζόντιον. Τους μοχητάς μου πρό αυτούσ άδήγησα πολλάκις, άλλ' έκάμψθη εν δεήσειν, και άκρισεθίς εις δόρα εὔταλῆ τινα, προσκαιρώσ παρητήθη τής αἰλώσεως. Εόγνωμοσύνην επί τούτου δείξατε, και πρόσθυμι τας πύλας νῦν ανοίξατε. Γενναιοφρόνως την ζωήν διαρῶ ήμιν. Ααβόντες σάγιν και χιτόνα έκαστος εις την Άσίαν κερυνθός άπέλθετε' άλλ' άφετε την πόλιν πῶσαν εις έμέ μεθ' όλων έσα περιέχει. Άγετε. Σιγίλλιν γράφοι τότε εις τον Σάρβαρον, τον σύμμαχόν μου, έπως μή τι πάθῃτε.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Άρέσκεσαι ως βλέπω, εις τά θνεира, πλὴν πρόσχε, διότι έχει ύριον και ή μακροθυμία.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Σὸ τά βλέμματα εις τας εὔρειας πεδιάδας πλάνησον, και ίδε την στεφάνην, δι' ής έξωσα τά έτοιμόροπά σου προταίχισματα. Η σωτηρία δι' ήμῖς αδύνατος και εν μεταβληθῆτε εις γοργούς λυθῶς εν τῷ άφρώδει πόντῳ ή διελθῆτε ως όρνεις τους αἰθέρας ταυσιπτεροι.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Ημεῖς εις αἶμα μόνον βαπτίζόμεθα, και εις τής νίκης τά πτερά φερόμεθα.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Πλὴν των άπροσμαχῆτων μυριάδων μου, και Πέρσας τρισχιλίους δια Πρέσβων μοι πέμπει ο πιστός μου φίλος Σάρβαρος, ως βλέπετα.

Έγχεῖω μῖσος κατά σου και άσπονδον ένδικησιν. Τούσκις ο' επλησίασα άλλ' άγερώχως εκ του ύφους των τειχῶν οῦ εὔθιρεις τον κλεινόν κατακτητήν τής δύσεως. Νῦν μάθε την άξίαν μου και εις σωρούς αἰθάλης μεταβλήθητι. Μὲ άπεκαίεις άτασθάλως βαρβαρον, άλλ' ήδη πέδας εκ σιδήρου και πυρός σοι περιβάλλω, δούλη επαφρόδιτε, και εις τά γόνάτά μου καταρρίπτω σε.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

Έτσι ποῦ νάχησ τό χατήρι του Όρμουζ, ποῦ νά χαρῆς τά νεάτα και τά γένεια σου, γιαχῆ κοπανισμένο κάμε τους Γραικούς, για νά σοιρώση ή μεγάλη μύτη τους.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Και σὸ αυτός δικαίως άπεχθάνεσαι.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

Ποιο συγαμένο γένος έχει ο ντουσιές; Στο άτ-μειδάνι μέρα νύκτα παίζουεν, όλα τά ξέρουεν, όλα τά χαλεύουεν, ο μπεγλιβάνης Ζωροάστρης κρύνεται, και ε' άλλ' άσικρία φαρασιού σαρούματα, μ' άν τους σκαλίσης λίγο τύφλα ν' άχουεν.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Ο Σάρβαρος βεβαίαν την άντίληψιν ύπόσχεται;

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

Σὸ στεῖλε τά καλά σου, και όλοι σάν τους λύκους θά χουμίζουμε.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Οι Σλαῦοι διοικοῦσι τά μονόζυλα. Άνέλαβον έκείνοι την μεταφοράν. Έσμεν καθ' όλα επομένως σύμφωνοι. Τά δύο τρίτα των εκκλησιῶν έμά και των παρθένων, τά λοιπα ήμέτερα.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΗΑΣ.

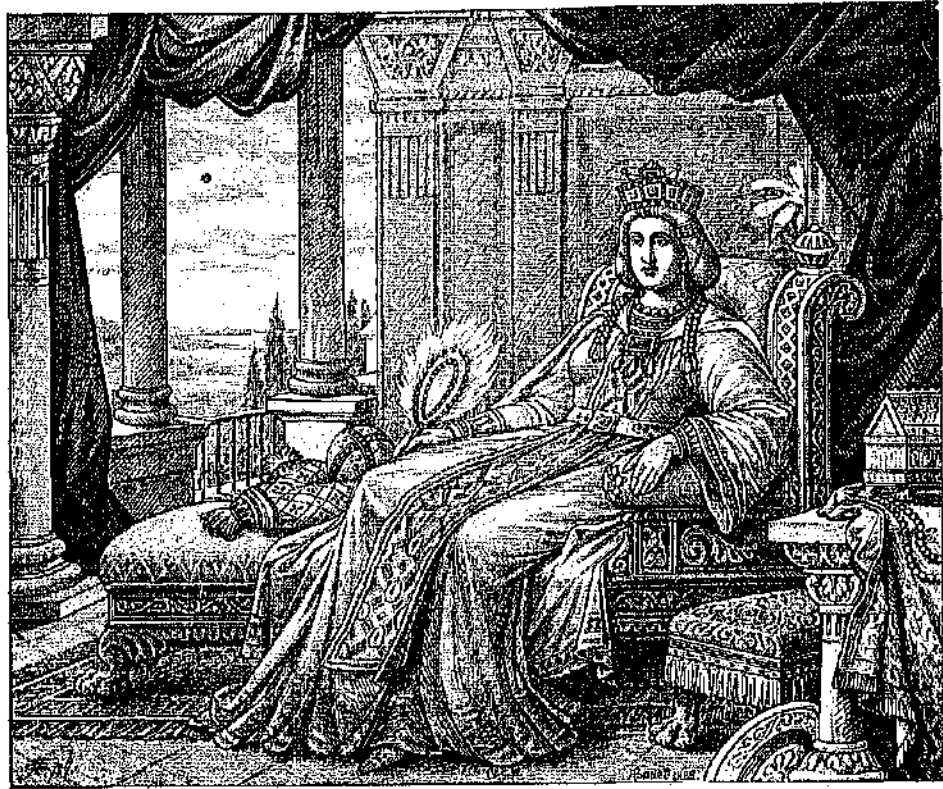
Καμήλαις, Σάχ Χαγάνε, δέν γεννήθηκα νά κουβαλήσουν τέτοιο κόσμο πλάτξιμο. Οταν θυμοῦμαι, τζάνουμ, πώς δά σύρουμε απ' τής χρουαῖς πλεξίδες τής γχιουζέλ χανούμ, μόλις όρθος κρατιοῦμαι στῆς αἰδέας μου, και τρέμει σάν το φύλλο τό πηγούνι μου.

(Άνηχθῶσιν έκτός τῆς σκηνῆς σαλπασμοί, και θόρυβος θορότων κρουομένων επί των άσπίδων.)

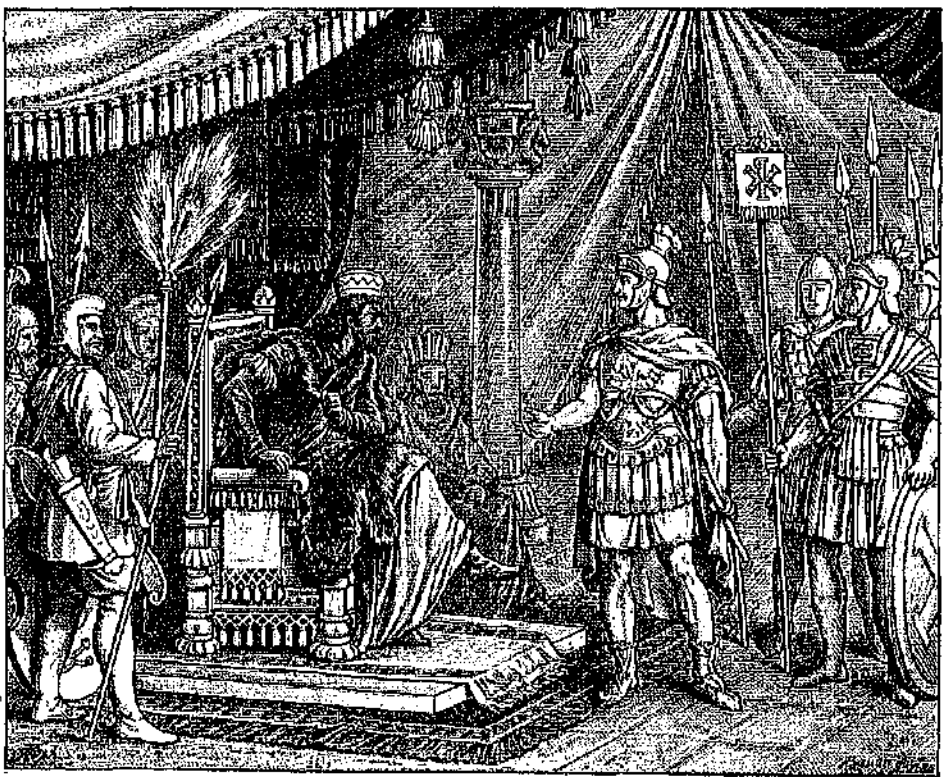
ΧΑΓΑΝΟΣ.

Ίδου οι πρέσβεις των Έλλήνων. Κάθησον έγγύς μου, εν ὃ αύτοι μένουσιν όρθοί και άσικεπῶς ως δούλοι. Αν άμαχητί παραδοθῶσι, την ζωήν χαρίζομεν εις βρέφη και πρεσβύτας, άλλως αύριον την πόλιν εξ εφόδου κυριεύομεν, και πάντας άμειλίχτως κατασφάζομεν.

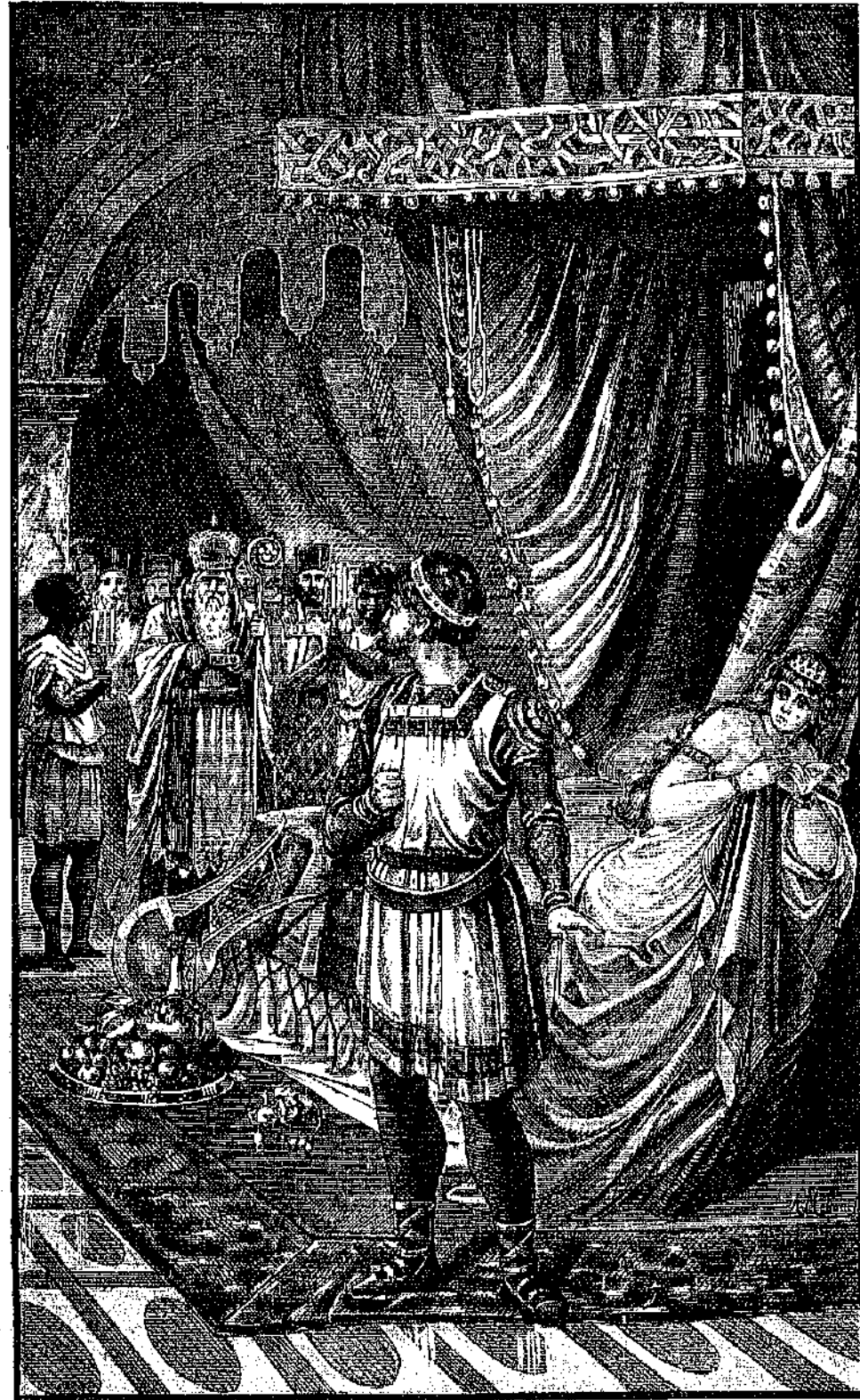
(Εισέρχεται ο Άθαλάρχος ύπο έτέρων αξιωματούχων ακολουθούμενος και προσενεί ύπερφάνως. Οι συνοδεύοντες αὐτόν μένουσι παρά την είσοδον.)

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΜΑΡΤΙΝΑ.

Ο ΚΟΜΗΣ ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ ΠΑΡΑ ΤΩ ΧΑΓΑΝΩ ΤΩΝ ΑΒΑΡΩΝ.

Η ΜΑΡΤΙΝΑ ΦΕΥΓΟΥΣΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Ὅλιγον μὲ φοβίζουσαι
αἱ μυριάδες, αἱ τὴν χρείαν ἔχουσαι
τῶν χιλιάδων.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Σύνελθε, μαινόμενε.
Μὴ παροξύνῃς οὕτω τὸν πανίσχυρον,
μὴ τρομερὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐκδικησις.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΙΑΣ.

Τὴ τζαμπουνίζεις, μπρὲ γκαιοῦρι, μπουνταλά;
Μὴ τὸν ἀκούς, Χαγάνε. Ἔβω βγάλε τον!
Γρακοὶ καὶ ψεῦστα μιὰς μουντζοῦρας λέκιασμα.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Οὐδέποτε πρὸς δούλους ἀπευθύνομαι,
ἀλλ' ὁ Χαγάνος, ὅστις ἐπιτρέπει σοι
τὴν γλώσσαν ταύτην, μὲ ὑβρίζει διὰ σοῦ.

Ἄδυνατος ἐνταῦθα ἡ ἀντίστασις,
καὶ οἷς οἱ Πέρσαι οὕτω βεβαιώσθαι με,
οἰκτρὰς ὑπέστη ἦττας ὁ Ἡράκλειος,
οὐδ' ἐξ αὐτοῦ ὑπάρχει δι' ἡμᾶς ἐλπίς.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Δεινῶς οἱ σύμμαχοί σου ἀπατώσασθε.
Ἐν μέσῃ τῇ Περσίᾳ ὁ Ἡράκλειος
εἰσδύς, δεκάκις κατετρόπισεν αὐταῖς,
ἀνέσκαψεν ἐκ βάθρων τὴν γενέθλιον
τοῦ Ξερόστρου, ἀπειλεῖ τὸ Δασταγέρδ,
καὶ πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἐξωλόθρευσε
παρὰ τὸν Σάρον τὴν τετάρτην στρατιάν,
ἧς ἀνεδείχθη Στρατηγὸς ὁ Σάββαρος.

ΓΟΥΣΔΑΝΑΣΙΑΣ.

Ἄκούς τί λέει; Σφάζε τον, ἐφέντι μου,
Στὶ σοῦβλα βάλ' τον. Τὰ παιδία κόψε του!

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Πρὸς σέ, Χαγάνε, ἦλθον ὅπως ἴδωμεν
ἂν τῆς εἰρήνης δυνατὴ ἡ τήρησις.
Πλὴν βλέπω ἤδη ὅτι ἔλωσ μάταιοι
οἱ περαιτέρω λόγοι. Καταλείπω σε,
ἀλλ' ἀκουσον καὶ ταῦτα. Πρὶν ἀφῆσω σοι
ὡς ἔρμαιον τοῦ κόσμου τὴν πρωτεύουσαν
ἐκατοντάκις προτιμῶ τὸν θάνατον.
Ἴσπεῖον ἔχω χιλιάδας δωδεκά,

καὶ ἄλλους τόσους οἱ ἀστροὶ παρέταξαν,
ἐν ᾧ προθύμως εἰς τὰ ὅπλα ἔσπευσαν
πρεσβύται καὶ παιδία. Ἐτοιμάσθητι
εἰς φοβερὸν ἀγῶνα, καὶ ἀνδρόρουν
βαθεῖς τοὺς τάφους τῶν ἀγρίων σου ὀρδῶν.

ΧΑΓΑΝΟΣ.

Μὴ ἐκ τοῦ σοῦ ἀρχίσω μόνον πρόσεξον.
Σὲ ἀπολύω.

ΑΘΑΛΑΡΙΧΟΣ.

Ἐπεῦθω εἰς τὴν ἄμυραν.
Ἐν ᾧ ἀπέργεται ὁ Ἀθαλάρχος μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, καὶ ἔχουσιν
οἱ σάλπιγγες, πίπτει τὸ διασκήμιον.)

Ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ περιέγεται μετὰ τὸ δρᾶμα καὶ γα-
ριστάτη κωμῳδία, ἧς ὁ τίτλος ἐμνημονεύθη ἀνωτέρω, καὶ
εἰς ἣν ἐπιφυλάσσεται ἐπιτιμὸς βεβαίως ὁσείς ἐπὶ τῆς νεορᾶς
ἐλληνικῆς σκηρῆς. Ἡ δὲ τῆς νέου ἔργου διακόσμησης εἶνε
ἐφάμλληος τῶν ἐτέρων ὀραίων ἔργων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως,
μετὰ τῆς διαφορᾶς, ὅτι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην πᾶσαι
αἱ εἰκόνες εἰσι πρωτότυποι καὶ ἡ ἐπεξεργασία αὐτῶν ὀφεί-
λεται εἰς τὴν γραφίδα διαπρεπῶν καλλιτεχνῶν, αἱ μὲν μικραὶ
εἰς τὴν τοῦ περιβλέπτου ἐν Βιέννῃ ζωγράφου Α. Bauer, αἱ
δὲ μεγάλαι τοῦ Karl Fr. Hasso ἐν Λειψία, ἐν ᾧ τὰς γαλ-
κογραφίας ἐξετέλεσαν ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων σχεδίων οἱ ἀρι-
στοτέχναι C. Angerer & Göschl ἐν Βιέννῃ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

M. K.

ΠΕΡΙ ΚΑΘΑΡΟΥ ΑΕΡΟΣ.

Ἄπειροι καὶ ἀμέτρητοι εἶνε αἱ πηγαί, δι' ὧν μολύνεται
ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ. Ἐἴτε ζῶντα, εἴτε σηπόμενα τὰ φυτὰ
καὶ τὰ ζῷα ἀποβάλλουσιν ἀέρια, ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ἀπαι-
τεῖ καθημερινὴν ἰακθῶν φυσικῶν ἢ ὀρυκτῶν οὐσιῶν, αἵτινες
παράγουσι καπνόν, πολλὰ βιομηχανικὰ ἐργαστάσια παράγουσι
ἀέρια, διὰ τῆς φθορᾶς, εἰς ἣν πᾶν γήϊνον ὑπάκειται, ἐγείρε-
ται ἀμέτρητος κόνις, ἧτις πάντα νόμον βαρύτητος χλευά-
ζουσα αἰωρεῖται εἰς τὰ κόμματα τοῦ ἀέρος.

Τοῦτο συμβαίνει ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει
ὁ κόσμος, καὶ ἐν τούτοις καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὰ ἐλευθέρα
μέρη ἔχει ὁ ἀήρ τὴν αὐτὴν σύστασιν, ὁ ἀήρ τῆς Σαχάρας
δὲν εἶνε διάφορος τοῦ τῶν Ἄλπεων. Ὁ ἀήρ ἀρα καθαρῶ-
ζεται ἀφ' ἐαυτοῦ, διότι μέγα μέρος τῶν διὰ τῆς καύσεως
καὶ σήψεως γεννωμένων ἀερίων μεταβάλλεται ἐν τῷ ἀέρι εἰς
ὕδωρ καὶ εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀπερ ἀμφοτέρω εἶνε σταθερὰ
στοιχεῖα τοῦ ἀέρος. Ἄλλα δὲ ἀέρια δὲν μεταβάλλονται μὲν
ἐν τῷ ἀέρι χημικῶς, ἀλλ' ἀπορροφῶνται ὑπὸ τοῦ ὕδατος
καὶ διὰ τῆς βροχῆς ἀποδίδονται πάλιν εἰς τὴν γῆν. Τοιου-
τοτρόπως καθαρῶζεται ὁ ἀήρ καὶ ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ὑπάρ-
χουσας κόνιν. Παιροδικῶς ἀρα δύναται νὰ ἦνε ἀκαθάρτος
ἡ ἀτμοσφαῖρα, καὶ ἡ ἀκαθαροσία αὕτη εἶνε κατὰ χώρους πε-
ριωρισμένη.

Ἐν τούτοις ἐπικρατεῖ παράδοξος σύγχυσις ὅσον ἀφορᾷ
τὴν ἔννοιαν τοῦ περιωρισμένου χώρου. Καὶ ἄλλοι μὲν θεω-
ροῦσι τὸν ἀέρα πόλεως τινος ἀκαθάρτον ἐν περιφερικῇ χώρῃ
πέραν τοῦ ἐνὸς μιλίου περὶ τὴν πόλιν, καὶ δὲν ἔχουσιν ἄδι-
κον, ἄλλοι δὲ ἱκανοποιοῦσι τὴν συνείδησιν των ἀνοίγοντες
τὸν χεμίωνα ἐπὶ ἡμίσειαν μόνον ὄραν τὸ παράθυρον τοῦ
δοματίου των καὶ πιστεύουσιν ὅτι τοιουτοτρόπως κατόρθω-
σαν ἐντελῶς νὰ ἀερίωσι τὸν κοιτῶνά των. Αὗτοι ἔχουν
βέβαια ἄδικον. Μετὰ πόσον μεγάλῃς βραδύτητος γίνεται
ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος, δύναται τις νὰ ἴδῃ κατὰ τὸ θέρος
ἐν τῇ δάσει. Ἐνταῦθα εἶνε φυσικὸν νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι
ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος δὲν ἐμποδίζεται, καὶ ἐν τούτοις ποσά-
κις „ἡ δροσερὰ τοῦ δάσους σκιά“ εἶνε μόνον μῦθος! Το
δάσος εἶνε σκιερὸν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δροσερόν. Ὁ θερμὸς καὶ
ὕψ' ἀτμῶν ὕδατος κεκορεσμένος ἀήρ εἶνε περιεκλεισμένος
ὡς ἐν θερμοκηπίῳ, καὶ πρέπει αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου νὰ ἦνε
ισχυραί, ὅπως διαφυσθῇ τὸ δάσος. Διὰ τοῦτο, μόνον ὅταν
ἐπικρατῇ ἀνυπόφορος καύσις ἀναζητούμεν τὴν σκιάν αὐτοῦ,
ὅταν δὲ καλυφθῇ ὀλίγον ὑπὸ νεφῶν ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ ἥλιος

πλησιάζῃ εἰς τὴν δάσιν, ἀθρόοι ἐξερχόμεθα εἰς τὴν ζωογ-
νον δρόσον τῶν λευμῶνων.

Ὁ ἐν τῇ δάσει παγερὸς καύσις προέρχεται ἐξ ἀερίων,
τὰ ὅποια ἀβλαβῶς δυνάμεθα ν' ἀναπνεύσωμεν, ἐν ᾧ ἀφ'
ἐτέρου ἀπείρους βλάβας ὑφιστάμεθα, καὶ δυστυχῶς δὲν τὰς
αἰσθανόμεθα, ἐν τῶν βλαβερῶν ἀναμιξεῶν τοῦ ἀέρος μετὰ
δηλητηριωδῶν ἀερίων, τὰ ὅποια πάντοτε ἀναπνέουσιν ἐν
χώροις οἰκουμένους.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων κατὰ τὸ μέλλον ἡ ἦτο-
τον πάσχουσιν ἑλλειψὶν καθαροῦ ἀέρος, διότι ἐν αὐτῷ ἐπι-
σιωρεῦνται ἄλλαι αἱ αἰτίαι τῆς διαφθορᾶς τοῦ ἀέρος, αἱ δὲ
στεναὶ δίοδοι μετὰ τῶν ὑψηλῶν οἰκιῶν, ὅσπερ σύριγγες με-
ταλλουργεῖου, ἐμποδίζουσι τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀέρος.

Ἐὰν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος τῶν κατοικιῶν ἡμῶν ἦτο δυ-
νατὴ μόνον διὰ τῶν παραθύρων καὶ θυρῶν καὶ ἐὰν δὲν συν-
έβαινε ἀδιάκοπος ἀερισμὸς αὐτῶν διὰ τῶν τοίχων καὶ
ἐστῶν, ἠθέλομεν πράγματι κατανήσει ἑλευσιὰ ἀληθῆς καὶ
ἀξιοδάρκτα ὄντα, ὅπως καὶ οἱ ἀτυχεῖς ἐκεῖνοι, ὅστινες εἴτε
ἐξ ἀνάγκης, εἴτε ἐξ ἀνοίας ζῶσι τὸ πλεῖστον τοῦ βίου των
ἐν χώροις κακῶς ἀεριζομένοις καὶ βαθυμηδὸν ἀποθνήσκουσιν
ἐκ στερησεως ἀέρος καὶ χρονίου δηλητηριασμοῦ.

Πῶς γίνεται λοιπὸν ἡ βλάβη, ἡ ἐξ ἀκαθάρτου καὶ
διεφθαρμένου ἀέρος προερχομένη;

Ὁ ἀναπνεόμενος ἀήρ σκοπὸν ἔχει ν' ἀποκαθάρῃ τὸ ἀπὸ
τῆς καρδίας εἰς τοὺς πνεύμονας ὠθεύμενον αἷμα. Διὰ νὰ
καθαρισθῇ δὲ τὸ αἷμα, πρέπει ὁ μετὰ τοῦ αἵματος ἠνωμένος
ἀνθραξ νὰ ὀξυδωθῇ εἰς ἀερίομορφον ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ νὰ
ἐκπνευσθῇ. Οἱ πνεύμονες ἡμῶν περιλαμβάνουσιν ὀρισμένην
τινὰ ποσότητα ἀέρος, οὗτινος τὸ ὀξυγόνον ἐξαρκεῖ ἀκριβῶς
εἰς τὴν ὀξυδωσιν τοῦ αἵματος τῶν πνευμῶνων. Ὅταν ἡμῶς
ὁ ἀήρ ἐκτὸς τῶν σταθερῶν στοιχείων του περιέχῃ καὶ ἄλλα,
ἔστω καὶ ἀβλαβῆ, τότε εἰσέρχεται μὲν πάλιν εἰς τοὺς πνεύ-
μονας τὸ αὐτὸ ποσὸν ἀέρος, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐμπεριέγεται ὀλι-
γώτερον ὀξυγόνον. Τὸ ἑλλεμμα τοῦτο πρέπει νὰ καλυφθῇ
ἀναπνεόμεν ταχύτερον καὶ διὰ τοῦ μέλλονος ἀριθμοῦ τῶν
εἰσπνοῶν προσπαθεῖται ἀκούσιως νὰ ἀνακληρώσωμεν τὸ ἐν
ἐκάστη ἀναπνοῇ ἑλλεῖπον, οὕτω δὲ παραίσταται φυσικῶς ἡ
αὐστηρὰ τοῦ ὄργανισμοῦ οἰκονομία. Οἱ στηθικοὶ δὲ ὄλως
ἀντιθετον αἰτίαν ἀναγκάζονται ν' ἀναπνεύσωσι ταχύτερον. Οἱ
πνεύμονες αὐτῶν δὲν περιέχουσιν ἀρκούν ποσὸν ἀέρος, ὀφεί-
λουσι συγγώτερον νὰ τὸν ἀναπνεύσωσι καὶ αἰσθάνονται ἀνα-

κούψιν, όταν δ' αήρ περιέχη πολύ οξυγόνον. Τὰ παιδιά καὶ αἱ γυναῖκες ἀναπνεύουσι ταχύτερον τῶν ἀνδρῶν, διότι ὁ ὄργανισμὸς τῶν ἐργάζεται ζωηρότερον, δυνάμεθα δὲ ἐν γένει νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἀνὰ τρέις παλμοὺς τῆς καρδίας ἡ σφυγμὸς γίνεται μία ἀναπνοή.

Ὅταν τὰ ἀβλαβῆ μὲν καὶ ἐαυτά, ἀλλὰ κωλύοντα τὴν ἀναπνοὴν αἲρια πολλαπλασιασθῶσιν, ἐπιφέρουσι δόσπνοιαν καὶ ἀσφύξιν. Ἐκαστος γνωρίζει τὸ πνιγρὸν αἰσθημα, τὸ ὅπου μὲς καταλαμβάνει, ὅταν πίνωμεν ὕδωρ περιέχον ἀνθρακικὸν οὐδύ, διότι ἀκουσίως ἀναπνεύομεν τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀπαλλυττόμενον αἲριον. Τὰ οὐχὶ σπάνια ἀπεικταῖα ἐν πηγῶς ἢ φρέσσι καὶ ὑπογείωσι προέρχονται ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ οὐδέου, ὅπερ ἐσχηματίσθη κατὰ τὴν σφῆν καὶ ζύμωσιν. Ὀλιγώτερον ἐπικινδύνου εἶνε οἱ ἀτμοὶ τοῦ ὕδατος καὶ τὸ ἀζώτον, διότι καὶ ὁ αἶρ αὐτὸς συνίσταται κατὰ τὰ $\frac{3}{4}$ ἐξ ἀζώτου καὶ ὁ ἐξ ὕδατιν κωκορσεμένος θαλάμιος βωστικοῦ λουτροῦ οὐδεμίαν βλάβην φέρει καὶ εἰς τοὺς μακρότερον ἐν αὐτῷ παραμένοντα.

Ἄλλ' ὁ αἶρ περιέχει ἐνίοτε καὶ δηλητηριώδη αἲρια. Τινὰ ἐξ αὐτῶν, ὡς τοιαῦτα οὐδύ, γλώριον, ἀμμωνία δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀναπνευσθῶσι, διότι ἡ ὁσμὴ τῶν καὶ ὁ ἰσχυρὸς βῆξ προδίδει τὴν παρουσίαν τῶν καὶ εἰς ἐλαχίστας ἐπιποσότητας, καὶ διὰ τοῦτο σπανίως ἀπειλοῦσι τὴν ζωὴν. Βλάπεται ὅμως τὰ μέγιστα ἡ υἱεία. Τὰ μίγματα αὐτῶν ἔχουσι τὴν ἰδιώζουσαν καὶ ἀνοπόφορον ὁσμὴν, ἥτις ἀναδίδεται ἐν κατοικίαις, ὅπου πολλῶν ἀτόμων κατοικουμένων, καὶ σχολείωσι καὶ ἥτις ἐν τοῖς θεάτρωσι, αἰθούσαις τοῦ χοροῦ, ἐκκλησίαις, ἐργοστασίωσι, ξενοδογείοις καὶ καφενείοις γίνεται διὰ τῶν κωκορμένων αἲριων ἐπιδηστέρα — δυστυχῶς μόνον διὰ τῶν εἰσερχόμενων. Διὰ τῆς μακροτέρας διαμονῆς ἐν τοιαύτοις χώροις συνεπιζόμεν τὴν δηλητηριασμένην ταύτην ἀτμοσφῆραν καὶ μάλιστα ἀρσενόμεθα ἐν αὐτῇ. Ἐν τοῖς τοῖς τὰ δηλητηρία ἐνεργῶσι καὶ βροχίτις μὲν, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀραιότητά τῶν, ἀλλ' ἀσφαλῶς. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὁφως τῶν εἰς τὰ σχολεῖα φοιτῶντων παιδίων καὶ τῶν ἐργαζομένων ἐν κλειστοῖς χώροις καὶ ἐνίοτε ἐκ τινος λιποθυμίας ἐν αἰθούσῃ τινὶ διασκεδάσεως, ἥτις εἶνε τρέπον πινὰ παραίνεσις εἰς τὸ ἀφροντι πλῆθος.

Καὶ πράγματι πολλάκις λαμβάνομεν τοιαύτας ὑπερθυμίας ἀναπνεόντες τοιαῦτα δηλητηριώδη καὶ ἐπικινδύνα αἲ-

ρια, ὡς οὐδὲν ἀνθρακὸς καὶ φωταέριον. Ὅταν ὁ αἶρ περιέχη καὶ ἴσνη μόνον αὐτῶν, δύναται νὰ γίνῃ θανατηφόρος, διότι δυνάμεθα ν' ἀναπνεύομεν αὐτὰ ἐπὶ ὄρας ὀλοκλήρους, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν. Ἐκάστη εἰσπνοὴ φέρει νέα ποσὰ αὐτῶν εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ μεγεθύνει τὴν φθοροποιὴν ἐνέργειαν τῶν προηγηθέντων. Ἀλλὰ συγχρόνως μὲ τὸ οὐδύ αἲριον ἀναπτύσσονται καὶ ἄλλα δυσώδη αἲρια καὶ τὸ φωταέριον γίνεται ἐπαισθητὸν ἅμα ὡς περιλάβῃ τὸ χυλίστον μέρος τοῦ χύρου, ἐν ᾧ ἀναπνεύομεν, οὕτω δὲ δυνάμεθα ὄντες ἐξυπνοὶ νὰ σωθῶμεν.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν διττῶς εἶνε βλαβερά αἱ ἐξ αἲριων ἀκαθαρσία τοῦ αἵματος: ἀμέσως, ὅταν ᾖνε δηλητηριώδεις, καὶ ἐμμέσως, ὅταν διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἐλαττοῦται τὸ ἐν τῷ αἵρι οξυγόνον.

Ἐτέρα συνηθεστάτη ἀκαθαρσία τοῦ αἵματος γίνεται διὰ τῆς κόνεως. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ εἰς αὐτὰς ἐπιτάς ζώνας τῆς αἰωνίου χιόνος εἶρον κόνιν ἐν τῷ αἵρι, καὶ ἐμβριθέστερα ἔρευνη ἀπέδειξαν, ὅτι ὁ κωνιορτὸς οὗτος προέρχεται ἐκ χιλιῶδων μιλίων μικροῦδων, διότι συνίσταται ἐν μέρει ἐκ τριμμάτων λίθων ξένων χωρῶν. Ἡ κόνις αὕτη οὐδεμίαν ἔχει ὑγειονομικὴν σημασίαν. Περιβάλλεται ὑπὸ τῶν μικροῦδων ἐκκρίσεων τῶν πνευμόνων καὶ ἀπορρίπτεται πάλιν. Βλαβερά δὲ εἶνε ἡ κόνις, ὅταν διαρκῶς καὶ κατὰ μεγάλα ποσὰ εἰσπνευσθῇ καὶ μάλιστα ὅταν ᾖνε καὶ δηλητηριώδης ὡς ἐν τοῖς μεταλλουργείοις καὶ τοῖς ἐργοστασίωσι μολύβδου, ἀρσενικοῦ, φωσφόρου κλπ.

Ὅπου καὶ ἀν' στραφῇ τις, κατὰ τὴν νεωτέραν υἱεινήν, πανταχοῦ βλέπει πρὸ αὐτοῦ ἀνορθούμενον τὸ ἀπαίσιον φάσμα τῶν βακτηριδίων. Καὶ εἰς αὐτὸν ἐπι τὸν αἲρα εἶρον βακτηριδία, πολλοὶ δὲ ἐπιστήμονες ἰσχυρίζονται ὅτι ἐντεῦθεν προέρχεται καὶ ἡ ἐξάπλωσις πολλῶν ἀσθενειῶν. Ἄλλ' ἡ βακτηριοφοβία αὕτη εἶνε ἕλως ἀβάσιμος. Ἐὰν πράγματι τὰ ἐν τῷ αἵρι ἰσπόμενα βακτηριδία ᾖσαν νοσηροὶ παράγοντες — ὅπερ οὐδὲν ἀπέδειχθη — δύναται νὰ θεωρῶνται ὡς ἀνούκρια φάσματα. Ἐν τῷ ἀπεράντῳ ἀτμοσφαιρικῷ αἰετανῷ ἀδυνατούμεν νὰ τὰ καταδιώξωμεν, ὅλοι δὲ αἱ ὑγειονομικαὶ ἡμῶν προσπάθειαι πρέπει νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς γενέσεως αὐτῶν, διότι, ἵνα εἰπωμεν μετὰ τοῦ ποιητοῦ Schiller: ἀπαξ εἰς τὸν αἲρα διασκορπισθέντα, αἰωνίως ἀνηπάσθησαν ἀφ' ἡμῶν.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Μετὰ τριῶν εἰκότων).

Τὸν καλὸν παλαιὸν καιρὸν, ὡς λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ Γερμανοὶ, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἤρκοιντο εἰς μόνον τὰ ἀγαθὰ τῆς περὶ τῆς, ὅτε οἱ ἀνάματοι χημικοὶ δὲν εἶχον ἀκόμη δόξαι εἰς χεῖρας τῶν κακῶν ἀνθρώπων τὴν δυναμίτιδα, τὴν νιτρογλυκερίνην, τὴν παγκλαστίτιδα κτλ., ὅτε δὲν ἤξευρον ἀκόμη νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὡς τὴν σήμερον τὸν ἠλεκτρισμὸν, αἱ ὑποβρύχιοι διακρήξεις βράχων ἐθεωροῦντο ὡς τὰ δυσκολώτατα καὶ ἀξιοθαυμαστότατα κατεργώματα τῆς μηχανικῆς τέχνης. Ὀλίγοι ἴσως ἐξ ἡμῶν ἐνθυμοῦνται ἀκόμη τὴν αἰσθησιν, ἣν καὶ ἅπαντα τὸν κόσμον εἶχεν ἐμποιήσει ἡ πρὸ χρόνων γενομένη ἀνακίναξις τῶν βράχων παρὰ τὸ Bingel Loch, ἡ δὲ διάσπαισις τῶν αἰθιρῶν πυλῶν εἰς τὸν κάτω Δούναβιν παρὰ τὴν Ὀστρὸβαν ἐνομιζέτο, καὶ νομιζέται

ἀκόμη ὑπὸ τινος ἐπόψεως, ὡς ἐν ἐκ τῶν θαυμασιωτέρων ἔργων τῆς τεχνουργικῆς.

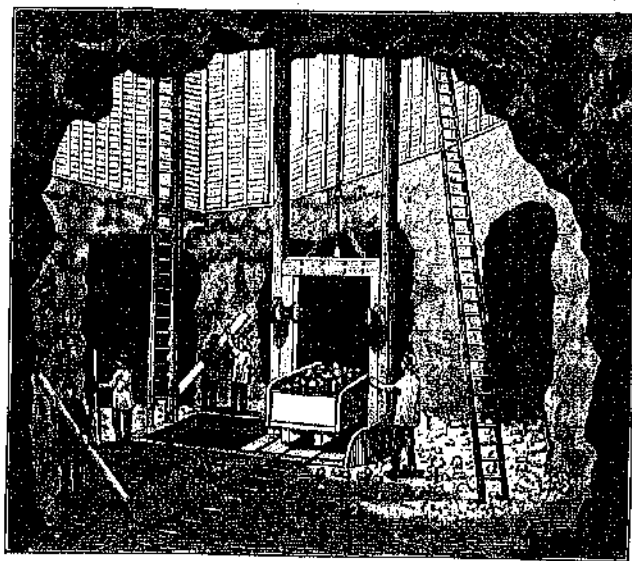
Τὴν σήμερον ἀληθῶς πολὺ ἐξωμακύνθησαν τὰ πράγματα διὰ τοὺς μηχανικοὺς, διότι χάρις εἰς τὰς νεωτέρας ἐφευρέσεις ἔχουσι ὑπὸ τὴν διαθεσίαν τῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων καὶ ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀναπλεγόμενα, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τὸν ἠλεκτρικὸν σπινθήρα, δι' οὗ μὲ δλην τῶν τὴν ἀνάγκασιν καὶ ἀπὸ τινος ἀσφαλτοῦς θέσεως δύναται ἀστραπηθῶν νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκρηξὴν ὁσωνδήποτε ὑπονόμων, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου αἱ πρόοδοι τῆς ὑπὸ τὰ ὕδατα οἰκοδομητικῆς καὶ τῶν καταδυτικῶν μέσων λίαν σημαντικῶς διευκολύνουσι τὰς προκαταρκτικὰς ἐργασίας πρὸς διάρρηξιν καὶ τῶν γιγαντωδεστέρων βράχων.

KOPINNA.

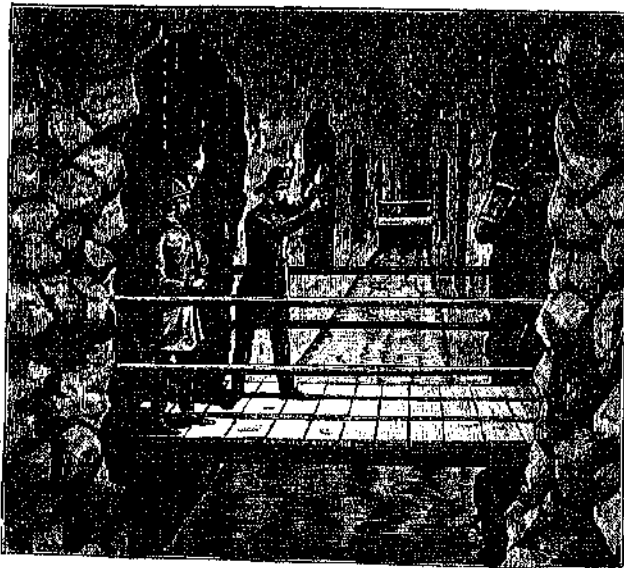
Ἡ ἐκ Τανάγρας τῆς Βασιλίας ποιήτρια [500 π. Χ.]. Εἰσαγωγή Μάξ.

Διὰ τοῦ μικροῦ ὄμιου τούτου προλόγου δὲν θελομεν νὰ ἐπωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, ὅτι ἡ τεραστία διάρρηξις, ἥς τὰς προσημασίας καὶ δι' εἰκόνων ἐνταῦθα δεκνυομεν εἰς αὐτοὺς, ἀνάγεται εἰς τὰ εὐκολώτερα κατορθώματα τῆς μηχανικῆς τέχνης. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἴδωμεν

ὀλίγον κατωτέρω, ὅτι ὁ ἀρχιμηχανικός τοῦ στρατοῦ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν, ὁ στρατηγὸς I. Νεύτων, εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν, εἶχε νὰ ὑπερπηδήσῃ πολλὰς καὶ ποικίλας δυσχερείας.

Ὁ λιμὴν τῆς Νέας Ὑόρκης εἶνε εἰς τῶν μεγαλειτέρων

καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ κίνησιν εἰς τῶν σπουδαιότερων τοῦ κόσμου, ὑπολείπεται δὲ κατὰ τοῦτο ἴσως μόνον τοῦ Λονδινείου λιμένος. Αἰὰν ὀχληρῶν ἐπομένως ἦτον ὅτι ἡ εἰσοδὸς τοῦ ἦτον ἀποκελαιωμένη οὐ μόνον διὰ τινων μικροτέρων σκοπέλων, ἀλλὰ καὶ διὰ καμμεγέθους τινὸς βράχου, ὅστις πολλὰ πράγματα παρεῖχεν εἰς τοὺς πλοῖα τῆς Ἀμερικῆς καὶ πολυαριθμῶν πλοίων προδικάσει τὴν καταστροφὴν.

Πρὸ εἰκοσαετίας λοιπὸν ἀπεφασίσθη νὰ ἀρθῶσι καὶ ὀλοκληρῶν τὰ ἐμπόδια, ἀτινα τὴν λεγομένην Πύλιν τῆς Κολάσεως (τὸ στόμιον τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης) καὶ ἴστων τῶσον ἐπικινδύνου, ἀφ' οὗ αἱ ἀπὸ τοῦ 1848 ἀρξά-

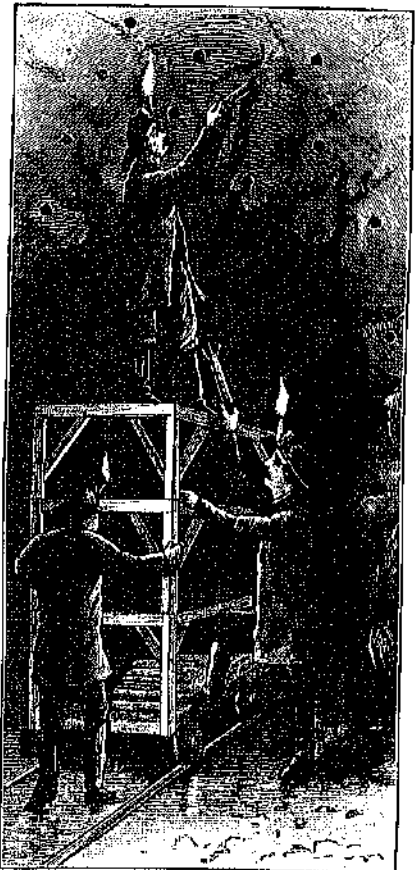
μεναι ἀπόπειραι πρὸς διάρρηξιν διὰ τῶν τότε ἀτελῶν καὶ ἀνεπαρκῶν μέσων οὐδὲν εἶχον ἐπιφέρει γενναῖον ἀποτέλεσμα. Ἐν ἔτει 1866 ἤρξαντο πρῶτον διαρρηγνύοντες τοὺς σχετικῶς μικροτέρους βράχους Pot-Rock (λέβητα) καὶ Flying rap (τήγανον). Καὶ τὸν μὲν τελευταῖον κατώρθωσαν νὰ διαρρηξῶσι καὶ καταποντίωσι διὰ τῶν συνήθων μέσων ἧτοι διὰ καταδυτικῶν κωδῶνων, ἀφ' ὧν διεσπρήθη πανταχοῦ τὸ σῶμα τοῦ βράχου, ἀλλ' ὁ „λέβητα“ ἐπληρώθη δι' ὑπονόμων ἐσωτερικῶς ἀρυχθεισῶν διὰ πυριτιδοβολῶν, περιουχοῦσιν 25,000 χιλιόγραμμα δυναμίτιδος, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τῷ 1876 ἀνετινάχθη οὐχί εἰς τὸν ἀέρα ἀλλὰ καταποντίσθη ὑπο τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πραγματικῶς οὐδὲν τμήμα βράχου εἶχεν ἀνέλθει μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, μόνον δὲ ὁ φοβερὸς ὑπόκωφος κρότος καὶ στήλη ὕδατος, εἰς ὕψος 50 μέτρων ὑπὲρ αὐτὴν αἰωρηθεῖσα, ἐπρόδωκεν εἰς τὸ συνηγμένον ἀπειρον πλῆθος, ὅτι εἰς τὰ βράθη τοῦ πόντου ἐπετελέθη φοβερὰ ἀνατροπὴ τῶν καιεστώτων τῆς φύσεως.

Ἄλλ' ἐντεῦθεν δὲν προέκυψεν ἡ ποθουμένη εὐκολία καὶ ἀπαλλαγὴ τῆς θαλασσοπολίως τοῦ μέρους ἐκείνου ἀπὸ παντὸς κινδύνου, διότι εἶχε παραμείνει ἀκόμη ὁ κυριώτερος σκόπελος — ὀνόματι Flood Rock — ἀπειλῶν ἐκείνῳτε διαναυγίου καὶ καταστροφῆς τοὺς παραπλέοντας αὐτόν. Ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἄρσιν καὶ τοῦ ἐχθροῦ τούτου ἐβράδυνε, καθότι ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν δυσκόλως ἐπέσθη εἰς ἐπιψήφισιν τῶν ἀπαιτουμένων

πέντε ἑκατομμυρίων φράγκων, οὐδὲν καὶ ἡ διάρρηξις τοῦ 360 μέτρα μῆκος καὶ 180 μέτρα πλάτος ἔχοντος βράχου κατ' ἀνάγκην ἀνεβλήθη ἐπὶ τινὰ ἔτη.

Ἐὰν τοιοῦτον ὄγκον οἱ μηχανικοὶ φυσικῶς δὲν ἠδύνατο νὰ διασπᾶσιν καὶ καταποντίωσι διὰ τῶν συνήθων μέσων. Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἐγένετο χρῆσις τῆς μεθόδου, ἧτις τῶσον ἀποτελεσματικῶς ἐφηρμόσθη πρὸς διάρρηξιν τοῦ „λέβητος“ καὶ ἦν συμφώνως πρὸς τὰς παρατιθεμένους εἰκόνας μελλομεν ἐν τοῖς κατωτέρω νὰ ἐκθέσωμεν δι' ὀλίγων λέξεων.

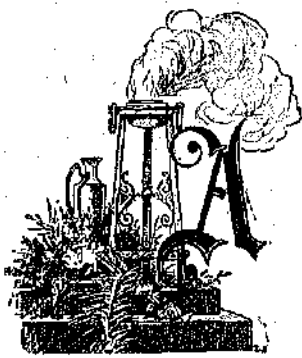
Ἐπειδὴ ὁ βράχος Flood Rock μόνον διαρκούσης τῆς ἀμπώτιδος προεξέειχεν ὀλίγον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀνάγκη ἦτο νὰ κατασκευασθῇ ἐπὶ τῆς ὑψίστης αὐτοῦ κορυφῆς χείρως τις, εἰς ὃν νὰ μὴ δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ τὸ ὑγρὸν στοιχεῖον καὶ ὁπότεν μετὰ πάσης ἀσφαλείας οἱ ἐργάται ἠδύνατο νὰ σκάψωσιν εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ

βράχου κάθετον σήραγγα, βάθους 18 μέτρων. Το προαύλιον τῆς σήραγγος ταύτης, οὗ τὸ ἐσωτερικὸν παριστάνει ἡ πρώτη τῶν ἡμετέρων εἰκόνων, δὲν ἦτο μόνον ὀριζόμενον εἰς τὸ νὰ ἐκφορτώνονται ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἐξορυσσόμεναι πέτραι, ἀλλὰ καὶ ἐχρησίμευε πρὸς τοποθέτησιν τῶν τεραστιῶν ἀντλιῶν, διότι εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ βράχος ἦτο πορρώδης καὶ ἀπερρόφα τὸ ὕδωρ, ὥστε ἦτο κίνδυνος μὴ ἐντὸς ὀλίγου τὰ διορυσσόμενα μέρη πληρῶνται ὕδατος, ἐὰν προηγουμένως δὲν ἐλαμβάνετο ἡ δέουσα πρόνοια.

Ἀπὸ τῆς σήραγγος ταύτης ὀριζόμενοι ἐσκαψον οἱ ἐργάται περαιτέρω τὸν βράχον κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Καὶ ἐν πρώτοις κατασκευάσθη ὁ αὐλαξ πρὸς συλλογὴν τοῦ ἀποσπᾶζοντος ὕδατος, ὑπὲρ αὐτὸν δὲ εἰς μικρὰς ἀποστάσεις ἠγέρθησαν ξύλινα γέφυραι, ὡς φαίνεται ἐν τῇ δευτέρῳ τῶν παρατιθεμένων εἰκόνων. Ἐἴτα κατὰ πλάτους καὶ κατὰ μῆκος τοῦ βράχου διετρήθησαν δίοδοι τόσον πλησίον ἀλλήλων κείμεναι, ὥστε ἡ βραχώδης ὄροφῆ, ὡς ἐν τοῖς παρὰ τὴν Βομβᾶν Ἰνδικαῖς ναύσι, φαίνεται στηριζομένη μόνον ὑπὸ ἀπειρων στηλῶν. Τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἐργασιῶν ἦτο λανθασμένον καὶ κινδυνώδες, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ διεκδίδον ὕδωρ πολλάκις ἠπέληγε νὰ καταπιεθῇ τοὺς ἐργαζομένους, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπεδείχθη ἡ μάζα τοῦ βράχου τόσον εὐθροπτος, ὥστε ἐδέχθη ἡ στέγη νὰ στηριχθῇ πολλοῦ διὰ δοκῶν. Τὸ ὑπὲρ τὰς δίοδους πάχος τῆς στέγης ἦτο πάντε μέτρων, αἱ δὲ δίοδοι ἐν συνόλῳ εἶχον μῆκος 6,500 μέτρων, ἧτοι τὸ ἡμισυ τοῦ μήκους τῆς σήραγγος τοῦ Γουάρδου. Τὴν ὄροφὴν ἐστήριζον 467 βραχώδεις στηλαί.

Ἄλλὰ διὰ τῆς διορύξεως 70 δίδων τὸ ἔργον δὲν ἦτο καὶ ὀλοκληρῶν τετελεσμένον. Ἐπρόκειτο ἤδη οἱ τοῖχοι τῶν ὑπογυθίων τούτων ἐδῶν ὡς καὶ ἡ ὄροφί νὰ διασκευασθῶσι καταλλήλως πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων. Ἄν ἡ διάρρηξις τοῦ πετρώδους σώματος χάρις εἰς τὰ τέλεια ἐργαλεῖα τῶν νεωτέρων χρόνων ἐγένετο μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς εὐκολίας καὶ ταχύτητος, ἡ διάτρησις

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

Δυνατοῦσα πλέον νὰ παρακολουθήσῃ τὴν οὐρανὸν κορεῖαν, ἦν ἔλαβον τὴν ἡμέτερον πολιτικὰ πράγματα ἐνεκα δὲ τούτου ἴσως ἀπαυθῆσασα καὶ τῶν συμῶν τὰς εὐμετασβεβήτους μορφὰς νὰ ἐπισκοπήσῃ, ἐπικαλοῦμαι πλέον τὴν εὐμένειάν σου χωρὶς νὰ Σ' ἐξαγκάσω εἰς τὴν εὐκρινῆ ἡμολογίαν, ὅτι πῶσάντις ἐδιδάχθη μικρὸν τι ἐν τῆς δεκαπενθήμερου πολυλογίας μου. Ἀπόδειξις τούτου ἔστιν ἡ ἐξῆς.

Ἐν τινι γερμανικῷ φύλλῳ ἀνεγίνωμεν ἰσχάτως πληροφορίας τινὰς περὶ τῆς πρώτης ἐντυπώσεως, ἣν ἐπραξένθησαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τῆς Βουλγαρίας ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου ὑπὸ τῆς Σερβίας. Κατ' ἐκείνην ἀκρῶς τὴν στιγμὴν, λέγεται, ὁ Ἀλέξανδρος εἶπαι μετὰ τῶν ὑπουργῶν του νὰ βαίηται. Ὅτε δ' ἐφθασεν ἡ εἰδησις, ὁ ἡγεμὼν ἀνεπήδησε ἀνακραζῶν — „Ἐὰν δὲν ἦμιν Ἀλέξανδρος, ἦδηλον νὰ ἦμαι Διογένης!“ Ἐρωτηθεὶς δὲ τί ἤμελλετο εἰς τῶν λόγων τούτων, ἀπήντησε — „Διότι ἐὰν ἐξῆτον τότε τὸν Μιλῶν μετ' ὁ φανῆρι, εἰς τὸν κρεμάσει εἰς τὸν λόχον μου!“ Οἱ ὑπουργοὶ ἐμβρόντητοι ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπαύθησαν ὅτι ὁ πόλεμος μετὰ τὴν Βουλγαρίας καὶ Σερβίας δὲ ἦνε ἀπελπιστικός. Τῶσον δὲ βέβαιος ἦτον ὁ ἡγεμὼν περὶ τῆς νίκης, ὥστε μετ' ὀλίγων ἀνέκραξεν: „Ἐμπρὸς εἰς τὴν Νύσσα!“ Ὅλησι τινὲς ἐτάμησαν νὰ παρατηρήσωσιν, ὅτι ὁ Γαῖος δὲν δὴ ἐπεβλήθη τούτο, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος καγγύζων ἀπήντησεν „— Ἐκεῖ ἔπου εἶνε ἡ Νύσσα, ὁ Αὐτοκράτωρ χάνει τὴν δίκην του!“

ὅμως ἐν τῇ βράχῳ 13,286 ὀπῶν, ἐγουσῶν κατὰ μέσον ὄρον 2,70 μέτρων βάθος, ἀπῆται μεγάλην δαπάνην καὶ χρόνον καὶ κόπου. Ἐν τούτοις καὶ αἱ ὀπᾶι αὐταὶ ἦσαν κατὰ Σεπτέμβριον ἔτοιμοι καὶ εἶχον ὀλίγον μῆκος 36 χιλιόμετρων.

Μετὰ τοῦτο ἤρρισαν νὰ γαμίζωσι τὰς ὀπᾶς ταύτας. Ἐπὶ μικρῶν τροχῶν ἐκινεῖτο καρρον, ὑπάθην οἱ ἐργάται εὐκόλως ἠδύνατο νὰ εἰσάγῃσι τὰς πυριτιδοβολὰς ἐντὸς τῶν ὀπῶν. Αἱ πυριτιδοβολὰι αὐταὶ συνίσταντο ἐκ μίγματος πυριτίδος καὶ δυναμίτιδος. Περιεργος ὅμως εἶνε ὁ τρόπος, καθ' ὃν οἱ ἐργάται ἐτοποθέτουσαν τὸ φῶς ἐπὶ τοῦ ἀνεστραμμένου γύρου τοῦ πύλου των, διὰ νὰ ἔχῃσι τὰς χεῖρας ἐλευθέρως.

Μετὰ τὸ πέρας καὶ τῆς οὐχὶ ἀκινδύνου ταύτης ἐργασίας συνεδέθησαν ἀπασαί αἱ πυριτιδοβολὰι διὰ χαλκῶν συμμάτων, ἀτινα ἐπερατοῦντο εἰς ἠλεκτρικὴν τινὰ συστοιχίαν μακρὰν ἐπὶ τῆς ἀντιπεραν καμμένης ὄχθης Long Island. Εἰς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἐκρηκτικῆς δυνάμεως ἀφέθη τὸ ὕδωρ ἐλευθέρως νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸν ὑπογυθῖον χωρὸν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀπεμακρύνθησαν ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαι αἱ μηχαναὶ καὶ αἱ οἰκοδομητικαὶ ὕλαι. Ἡδὴ ἦρει μία καὶ μόνη πεισις κομβίου τινὸς τῆς ἠλεκτρικῆς συστοιχίας πρὸς ἀκαριαίαν ἀνάφλεξιν τῶν 13,286 πυριτιδοβολῶν μετὰ 150,000 χιλιόγραμμων δυναμίτιδος καὶ πυριτίδος καὶ ἀνατινάξιν τοῦ τεραστίου βράχου.

Τούτο δὲ καὶ ἐγένετο ἀνευ τινὸς ἀπεικταίου καὶ συμφοίνως πρὸς τὰς προσδοκίας τοῦ κόσμου πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων. Κατὰ τοιαύτας ὑπονομευτικὰς διάρρηξεις ἀπεδείχθη πολλάκις ὅτι οὐδένα διατρέχουσι κίνδυνον τὰ περιχώρα, ἐπειδὴ τὰ περὶ καὶ ὑπὲρ τὸν βράχον στρώματα τοῦ ὕδατος σημαντικῶς ἐξασθενίζουσι τὴν ἐντασιν τῆς ἐκρηκτικῆς δυνάμεως πρὸς τὰ ἔξω. Διὰ τοῦ μηχανικοῦ τούτου θαυματουργήματος οἱ ἀπκράμῆλλοι Ἀμερικανοὶ προσέδηκαν ἕνα ἀκόμη μαργαρίτην εἰς τὸν στέφανον τῆς τεχνουργικῆς αὐτῶν μεγαλονοίας.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαῖα εἶχε τὰ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκρῆ σχεδὸν ὅλος ἄγνωστος ἦτος Κορέα δὲν ἔμενον ὕπαισι, εἶνε δὲ καὶ αὐτὴ ἐπὶ ἐλκῆρα θαλάσσης τοῦ κόσμου. Ταῦτα, ὡς διαβεβαιώσαν οἱ θαλασσιεῖς, εἶνε τὰ ἑξῆς: 1) Μία θαλάσσιος ἐκείνου ἰαματικῆς δυνάμεως. 2) Δύο μακρὰν ἀλλήλων κείμεναι πηγαί, ἡν ὁσάκις ἡ μία ζωηρῶς ἀναβλύσῃ, ἡ ἑτέρα ἀμέσως ἀποστεγνοῦται καὶ ξηραίνεται. Ἀμφοτέρων τὸ ὕδωρ εἶχε γέυσιν γλυκυστήρι. 3) Ἐν ἄντρον, δι' οὗ πνεῖται παγερός ἀνεμος τόσον σφοδρῶς, ὥστε οὐδεὶς ἀνὴρ δύναται νὰ σταθῇ ἀπέναντι του. 4) Ἐν πυκνότερον δόσος, τοῦ ὅπου ὁσάκις ἐν δένδρον ἀποσοφῇ, ἀμέσως ἀναβλαστάνει ἄλλο ἐκ τῆς ὄχθης του. 5) Εἰς ἐπιπέδον ἕδος, περὶ τὸν ὅπου ἀνῆγειραν νῆον. 6) Εἰς βράχος, ἕστις διαρκῶς ἐκπέμπει εὐάερον θερμότητα. 7) Μία σταγὼν ἕδρας τοῦ Βουδδᾶ τριάντονα βήματα μακρὰν τοῦ ναοῦ, ἐν ᾗ φυλάσσεται, οὐδέμια γλῶσσαι βλαστάνει, οὐδὲν δένδρον ἐκπέμπει πρὸς τὴν οὐρανὸν τοὺς θαλαρῶς του κλάδους, οὐδέποτε δὲ ἔρῃν τι τομῆξ νὰ παρῆσθαι εἰς τὸν τόπον τοῦ θαύματος!

Ἐν Μεξικῷ ὑπάρχει αἰθέρων ἕδος, κείμενον πλησίον τῆς πόλεως Δουράκου. Τὸ περιεργὸν τοῦτο ἕδος εἶχε ὕψος 800 περίπου ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀροπέδιου, ἐφ' οὗ καίτη. Καὶ τὸ μὲν μῆκος του εἶνε ἐνὸς μίλου, τὸ δὲ πλάτος, ἐνὸς τρίτου μίλου. Ἡ μάζα αὐτοῦ συνίσταται ἐκ αἰθέρου ὕδου, ἕστις λέγεται ὅτι εἶνε ἐξαιρετικῶς καθαρίστητος, καὶ τὸ ποσὸν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 100 ἑκατομμύρια τόννων.

Οἱ ἱεροὶ, ὁ κόσμος ὅλος καὶ αὐτὸ ἀκόμη οἱ μεγαλειότεροι φουμαῖοι δὲν ἀφίνον καμμίαν περιστασιν νὰ περὶ τὴν χωρὶς νὰ παρουσιάζωσι κατὰ τοῦ κανοῦ καὶ νὰ τολῶσιν οἱ μὲν ἔσθιν βλάβην προξενεῖ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, οἱ δὲ ὅσας περιπέτας ἐνεκα αὐτοῦ ἀναγκάζονται νὰ

υποστάσει διαπύνας. Έν τούτοις παρέστη έμισος και μία ειδικία, καθ' ην ο κωνός αποδείχθη μεγάλης ωφέλειας πρόξενος και χρησιμώτατος τῆ επιστήμῃ. Όταν πρό όλίγων έκαυτών επρόκειτο να γίνη εν Λονδίῳ υπό τῆν προστασίαν τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας διεθνὴς έκθεσις ἑθνῶν, τὸ γερμανικὸν τμήμα τοῦ Ζωολογικοῦ σταθμοῦ τῆς Νεαπόλεως εἶχεν αποφασιάζει ν' αποστείλῃ εἰς αὐτὴν συλλογὴν διαφόρων περιέρων θαλασσιῶν δυντων, τὰ ἑποῖα ἔμισος εἶχεν αποδείχῃ οτι ζῶον έντελὸς ἀδύνατον νὰ με-

γαρίς νὰ γέσῃ ἢ νὰ μεταβῆ τῆν ἰδίαν αὐτῆς μορφήν. Δια τοῦ ἀπλοῦ τούτου μέσου κατέστη δυνατόν νὰ σταλῆ εἰς Λονδίον ἡ λαμπρὴ ἐκείνη συλλογὴ θαλασσιῶν πλασμάτων, ἐνδιατυμμένων εἰς τὰ βῆθη τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ ἐκεῖ νὰ προκλιθεῖ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν έκστασιν τῶν Ἀγγλων. — Πολλοὶ λαμπροῦσαν μέχρι τοῦδε, ὅτι τὰ φοβερὰ σιγῶρα τοῦ μονοκάλου εἶνε ἱκανὰ νὰ δηλητηριάσωσι βαθυηδὸν τὸν λαὸν τῆς Ἰταλίας, οὐδεὶς ἔμισος ἐπέφῃ ποτὲ ὅτι τὸ καπνίζον τοῦτο δη-

ταφερόσων εἰς τόσην ἀπόστασιν ἀβλαβῆ. Αἱ μέδουσαι εἶνε θαυμασίως ἄβρα καὶ τρομαρὰ ζῷα, τὸ κωδωνοειδὲς σθῆμά των ἀποτελεῖται ἐξ ἀβρῶς διαφανοῦς οὐσίας, ὅπουθεν προεκβῆλλοντι αἱ λεπταὶ καὶ ἀκαταπίεστοις ἔνθεν κινῶμεναι κινούμεναι προσκτιρίδες. Κοιμηθέντα συγχρόνως εἶνε καὶ αἱ γραμμαὶ, ἃς διὰ τῶν βραχιόνων του σχηματίζει τὸ ζῷον, ὁμοίως δὲ περιέρου εἶνε αἱ λεπτομεεῖς νηρηίδες καὶ πολλὰ ἄλλα αἰθέρια τῆς ἐντι θαύματι τοῦ ὠκεανοῦ, τὰ ἑποῖα δυσκόλως στέλλονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ κατὰ τῆν μεταφοράν γίνονται τῆν συμμετρικὴν τοῦ σώματός των καὶ γίνονται ἄμορφοι ὄγκοι.

Νεαρὸς τις ὄμιος Ἰταλὸς, ὀνόματι Σαλβατέρη Λοβιάγιο, εἶδεν εὐφυῶ τινα καὶ ένταύτῃ ἀπλούστατον τρόπον πρὸς ἀποστολὴν τῶν ζῷων. Τὸ δοχεῖον, ἐνῶ εἶρκεται έντὸς τοῦ ὕδατος ἢ μέδουσαι, καθίσταται ὑπὸ ὕδατος κίβωνος, έντὸς δ' αὐτοῦ ἐμφουσθῆαι κωνὸς σιγῶρου καὶ μάλιστα κωνὸς σιγῶρου χαρίστης, εἰ δυνατόν, ποιότητος. Ἐὶ σημαίνει τοῦτο, τὸ γνωρίζει μόνον ὁ ἐν Ἰταλίῃ ἐπὶ τινα χρόνον διατερίψας.

Ἐκεῖ ὑπάρρουσι σιγῶρα θυιάμενα νὰ καταστῶσι φοβερώτατα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὡςτε ἀλλομονον εἰς τὰς αἰσθήσεις τῶν εὐαισθητῶν μεδουσῶν, ὅταν ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν πυγερὸν καπνὸν των. Ἄμα ὡς ὁ κίβων πληρωθῆ τῷ δηλητηριώδους τούτου καπνοῦ τὸ πείραμα εἶνε τελειωμένον, δίδει τὸ ὕδωρ ἀπορροφῆ αὐτὸν καὶ ἡ μέδουσα ἀποναρκούται έντελὸς καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει δύναται ὀπουδῆποτε νὰ μεταφερθῆ.

λητήριον ἠδύνατο νὰ καταντίσῃ χρήσιμος καὶ πιστὸς θεράπειον τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ ἀνω ἠρδέντι ζωολογικῇ σταθμῇ ἐργαζομένων εἶνε μέγας καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀυξάνεται σημαντικῶς. Ἐν αὐτῷ ἀντιπροσωπεύονται σχεδὸν διὰ τὰ ἔθνη τῆς Ἑυρώπης, οἱ Γερμανοί, οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ Ἑλβετοί, οἱ Οὐγγροι, οἱ Ἰῶσσοι, οἱ Πέιγοι, οἱ Ἰσπανοί, οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ ἡμερικανοί. Τὸ γερμανικὸν κράτος ἔδωκεν ἐν ἀρχῇ ὑπὲρ τοῦ μοναδικοῦ τούτου καθιδρύματος ἑκατὴν χιλιάδας φράγκων, ἧδη δὲ χορηγῆ τῷ διεθνοῦ τῷ γερμανικῷ τμήματι Dr. Dohrn ἐτησίως εἰκοσι χιλιάδας φράγκων, ἀντὶ τούτου δ' ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ ἐλευθέρως καὶ δωρεὰν 10 θέσεις, κατεχομένας πάντοτε ὑπὸ γερμανῶν ἐπιστημόνων.

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.

ΜΙΚΡΑ ΑΔΑΝΑΟΓΡΑΦΙΑ. — Πρὸς τοὺς κ. κ. Συνδρομητὰς τῆς *Κλειοῦς*, ἔστι δὲν κατέβαλον ἔτι τὴν ἀπὸ 1/18. Ἰανουαρίου 1886 ἀργυρμένην συνδρομὴν αὐτῶν. Θερωμὸς παρακαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ ἐκτιμῶσιν τὰς ἡμετέρας δυσίας καὶ ν' ἀνακουφίσωσιν ἡμῶς ἀπὸ τε τῶν τραγούσων ὑποχρεώσεων καὶ τῶν νέων διαπυδῶν, ἃς ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἐπὶ δεύτερον ἔτος παρήτασις τοῦ βίου τῆς *Κλειοῦς*.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Πράξιαι, δῶμα εἰς μέση τέχνη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆν ἀφῆλην, βιβλιοκρισίαι Μ. Κ. Εἰκόνας Πρακτείου ἐν σελ. 317, τῆς Ἀυτοκρατορίας Μαρτίνας καὶ τοῦ Κόμητος Ἄδολφου πρὸς τῆ Χαγῆνα τῶν ἡβάρων ἐν σελ. 320, τῆς Μαρτίνης φουγούσης ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Πατριάρχου ἐν σελ. 321. — Περὶ καθαρῶν ἀέρος. — Ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις (μετὰ τῶν εὐαγγέλιον ἐν σελίδι 321). — Κόρινθα ἡ ἐν Τανάγρας τῆς Πρωτοίας ποιήματα. Εἰκὼν ΜΑΞ ἐν σελ. 325. — Ἐπιστολὴ ἐξ Ἑσπερίας, τὸ σῆμα κροσίου. — Ὁ Μάϊονδρος τῆς Παυλιανῆς ὡς *Λογίτης*. — Τὸ ἱεὸν θυῶμα ἀναγαστοῦ μου εἰς τὸ ζῷον. — Σιληρῶν ἄρα ἐν *Μετῶν*. — Ὁ κωνὸς ὡς στήριξον τῆς *Ιουστῆς*. — Ὁ ζωολογικὸς σταθμὸς τῶν Γερμανῶν ἐν Νεαπόλει. — Δικὰ ἡλλοδωρεψία, ἀλλὰ ἴσως ἀπουδία καὶ ἰσχυρισμοί.

Ἐκδότης Π. Α. ΣΥΤΟΥΡΗΣ.

Τύποις Birt & Hornum, ἐν Λειψίῳ. — Χάρτες ἐν τῆς Νουα Υπερμανφαικτ ἐν Στρασβούργῳ. — Μελῶν Fry & Saning, ἐν Λειψίῳ.